

УДК 311

О.М. Брадул, доц., канд. екон. наук*Криворізький економічний інститут КНЕУ*

Аналіз економічного потоку в управлінні діяльністю корпорації

Розглядаються питання сутності економічного потоку корпорації, аналізу якості переходів між сегментами потоку і визначення його вузьких місць

корпорація, економічний потік, економічний аналіз, коефіцієнт сполучення

При розгляді потоку трансакцій корпорації, як єдиного цілого, виникає необхідність використання нестандартних методів в управлінській діяльності. Зокрема, визначений простір для управлінської творчості надає економічний аналіз.

Область його застосування в рамках управління діяльністю корпорацій досить велика, наприклад, при пошуку оптимального розподілу ресурсів між фінансовим і виробничим потоком на рівні Ради директорів, для контролю виробництва на рівні окремого технологічного процесу.

Питання підвищення ефективності роботи корпоративних формувань в останні роки висвітлювалися в наукових працях: Р. Акоффа, І Ансоффа, Р. Брейлі, А.В. Лотова, К.І. Радченко та ін.

Слід відзначити що в цих роботах дослідженню питань якості функціонування економічного потоку приділялась недостатня увага. На основі економічного аналізу з використанням положень гідродинаміки можна встановити, що при плануванні діяльності корпорації найчастіше економічний потік розглядається не відповідно до логіки бізнесу, а у зворотному напрямку.

Часто це обумовлено умовами виробництва і збуту продукції, коли в залежності від обсягу замовлення чи місткості ринку необхідно розрахувати терміни й обсяги постачання сировини, матеріалів і комплектуючих для своєчасного виконання замовлень.

Простого сіткового планування буває недостатньо, тому що в цьому випадку не враховуються сполучення потужностей на різних вузлах плану і це вимагає додаткового аналізу та прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Враховуючи вище означене, завданням даної статті є дослідження сутності економічного потоку корпорації і формування методологічних основ його аналізу, обґрунтування якості переходів між сегментами потоку з використанням коефіцієнта сполучення.

Етап організації економічного потоку складає невід'ємну частину системи корпоративного управління на рівні виробничих процесів. Він полягає в наступному:

- узгодження організаційної схеми потоку;
- узгодження плану ефективності;
- пошук фінансових ресурсів;
- підготовка й узгодження нормативних документів;
- визначення форм взаємодії, впливу;
- визначення дати початку функціонування технологічного процесу;
- підписання договорів;

- призначення керуючого по процесу;
- одержання коштів і початок функціонування.

Для вирішення цієї проблеми економічний потік (рис. 1), можна представити як цілеспрямований рух матеріальних і нематеріальних ресурсів корпорації.

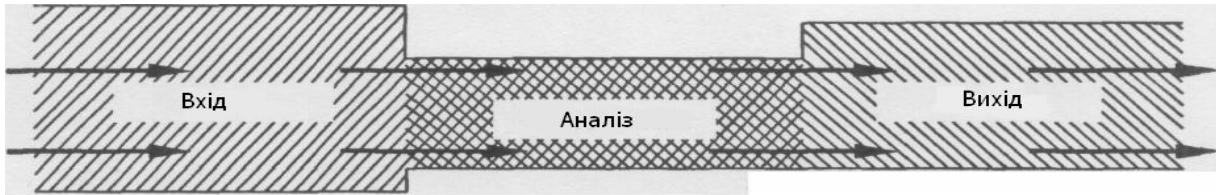

Рисунок 1 - Економічний потік корпорації

У цьому випадку рівняння нерозривності для економічного потоку можна виразити наступною рівністю:

$$g(p, v, S, c_1) = g(p, v, S, c_0) \quad (1)$$

де ρ - щільність економічного потоку, наприклад, продуктивність праці, кількість операцій в одиницю часу;

v - місткість економічного потоку, потреба у фінансових ресурсах на різних етапах економічного потоку;

S - площа перетину економічного потоку, наприклад, кількість пристроїв виконуючих аналогічну операцію в одиницю часу;

c - додана вартість (0 - для попереднього етапу, 1 - для наступного), розширяючи інтервал можна скласти рівняння для всього технологічного процесу.

Розглянемо економічну сутність рівняння нерозривності. Під входом економічного потоку розуміється все різноманіття ресурсів, що залучаються корпорацією для своєї діяльності, наприклад, придбання матеріальних активів, або залучення фінансових ресурсів, одержання інформації і т.п.

Вихід - реалізація потоку, тобто, продаж матеріальних активів, розміщення фінансових ресурсів, використання інформації і т.п.

Однак, на нашу думку, для економічного потоку необхідно повніше проаналізувати показники, що входять у рівняння нерозривності:

- щільність економічного потоку - кількість часу, що приходить на один об'єкт управління в даному сегменті потоку, наприклад, час, необхідний для залучення ресурсів, на загальну кількість джерел залучення ресурсів;
- місткість економічного потоку - потреба в різних ресурсах (у тому числі фінансових) у даному сегменті економічного потоку;
- площа перетину потоку - кількість об'єктів управління в даному сегменті економічного потоку.

Економічний зміст рівняння нерозривності можна проілюструвати наступним прикладом: на вході корпорації збільшилася оборотність заохочуваних ресурсів, для компенсації цього збільшення на виході необхідно збільшити або площу перетину (кількість об'єктів інвестування), або щільність потоку (інвестувати кошти на більш тривалий термін) і т.п.

Тобто, рівняння нерозривності економічного потоку дозволяє проводити комплексний аналіз потоку, його стабілізацію й компенсацію.

Разом із тим, особливість потокового підходу в тому, що він як об'єкт управління використовує процес, тому виникає необхідність контролю не тільки окремих елементів, але і тимчасових взаємозв'язків між ними.

Для цього необхідно, на наш погляд, аналізувати і переходи між елементами потоку.

Для аналізу якості переходів між сегментами потоку пропонується використовувати коефіцієнт сполучення (КС):

$$KC_i = \frac{V_i}{V_{i+1} * P_{Y(i \rightarrow i+1)}}, (i = 1, \dots, N - 1), \quad (2)$$

де V_i - обсяг виходу i -го сегмента економічного потоку (наприклад, потужність i -ї компанії по виробництву напівфабрикату для компанії $(i+1)$ в рамках технологічного процесу);

V_{i+1} - обсяг входу $(i+1)$ сегмента економічного потоку (наприклад, потужність $(i+1)$ компанії по переробці напівфабрикату, отриманого від компанії (i) в рамках технологічного процесу);

$P_{Y(i \rightarrow i+1)}$ - нормований перехід між сегментами економічного потоку (наприклад, питомі затрати продукції i -ї компанії для виробництва одиниці продукції $(i+1)$ компанії в рамках технологічного процесу);

N - кількість сегментів економічного потоку (наприклад, компаній у технологічному процесі).

Якщо $KCi < 1$, то даний перехід є "вузьким" місцем економічного потоку й керівництву корпорації необхідно на підставі запропонованих підходів розробити й здійснити управлінські заходи щодо ліквідації напруженості в рамках потоку.

Розглянемо приклад. Припустимо, в технологічний процес включено п'ять компаній, що виготовляють визначений вид продукції. Перші чотири компанії виготовляють напівфабрикати, що переробляються наступною компанією, тобто має місце вертикальна інтеграція компаній. Вихідні дані для розрахунку представлені в табл. 1.

Таблиця 1 – Дані про затрати напівфабрикатів на виробництво продукції

Порядковий номер компанії	1	2	3	4	5
Вихід, ум.од.	100000	20000	120000	63000	
Вхід, ум.од.		30000	32100	39900	2000
Питомі затрати, ум.од.		3	0.6	3.5	28

Результати розрахунків представлені в табл. 2.

Таблиця 2 – Розрахунок коефіцієнта сполучення

Перехід	1-2	2-3	3-4	4-5
КС	1.11	1.04	0.86	1.13

За результатами розрахунку можна зробити висновок, що вузьким місцем у розглянутому потоці є перехід між третьою й четвертою компанією. Таким чином, у сформованих умовах особлива увага при здійсненні управління даним технологічним процесом корпорації, повинна приділятися переходу між третьою й четвертою компаніями.

Отже, за результатами досліджень, проведених у науковій статті, можна зробити наступні висновки, що виділяють особливості аналізу економічного потоку та мають забезпечити ефективність функціонування корпорації:

1. Всеохоплення, тобто максимальне дослідження всіх рівнів та всіх елементів процесу управління економічним потоком корпорації.

2. Безперервність виконання аналітичних процедур на всіх етапах управління технологічним процесом корпорації.

Забезпечення раціонального виконання функцій управління економічним потоком – завдання як методології економічного аналізу, так і менеджерів корпорації.

Таким чином, економічний аналіз забезпечує підвищення інтеграції управління і підвищує рівень прийняття рішень до рівня сукупності елементів потоку. Розвиток методології аналізу економічного потоку дозволяє вивчати не тільки структуру елементів корпорації, але і їх часові та діапазонні характеристики та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Список літератури

1. Акофф Р. Планирование будущего корпораций.- М.: Прогресс, 1985.
2. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия.- СПб.: Питер, 1999.
3. Брейли Р., Майерс С. Принципы корпоративных финансов.: Пер. с англ. – М.: ЗАО « Олимп-Бизнес», 1997.
4. Лотов А.В. Введение в экономико-математическое моделирование.- М.: Наука, 1984.
5. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті. Навчальний посібник для студентів спец. 7.050106 «Облік і аудит»./ За ред. д.е.н., проф. Ф.Ф. Бутинця – Житомир: ЖДТУ, 2004. - 352с.
6. Редченко К.І. Стратегічний аналіз у бізнесі: Навч. посібник .- 2-ге вид., доп. - Львів: Новий Світ-2000, 2003. - 272с.

Рассматриваются вопросы сущности экономического потока корпорации, анализа качества переходов между сегментами потока и определения узкого места потока.

The problems of the economic flow's essence of the corporation, the analyses of transactions quality between the flow's segments, the determination of the flow's narrow place are studied.